

PAUTES PER UN ÚS NO ANDROCÈNTRIC DEL LLENGUATGE

Un dels factors que contribueix a perpetuar els estereotips de gènere és el llenguatge. Si fem servir la llengua sense reflexionar tal com sempre s'ha fet servir, pot semblar que només parlem o escrivim sobre els homes.

El llenguatge a vegades expressa un pensament sexista i a vegades és simplement androcentrista. Diferenciem aquests dos conceptes:

- **Sexisme:** actitud que es caracteritza pel menyspreu i la desvaloració, per excés o per defecte, del que són o fan les dones. És una actitud que es basa en l'hegemonia dels homes i en el conjunt de creences que li donen suport i la legitimen. El sexisme forma part de la ideologia i poc té a veure amb la llengua.
- **Androcentrisme:** és prendre l'home com a mesura de totes les coses. Consisteix en una determinada i parcial visió del món que considera que el que han fet els homes és el que ha fet la humanitat. Aquesta és la causa i l'origen d'uns determinats usos de la llengua que tendeixen a excloure o a invisibilitzar les dones en la llengua.

Mitjançant les estratègies de redacció següents podrem transformar el llenguatge de l'empresa de forma que la informació que es transmeti internament i externament englobi tan als homes com les dones que treballen en l'organització com a les dones i els homes a qui van dirigits els seus serveis i productes.

Estratègies de redacció

- Quan sabem que la persona és home o dona hem d'utilitzar la forma correcta al seu gènere si la paraula permet la distinció.
Sra.... (no utilitzar mai senyoreta, ja que no s'utilitza senyoret tampoc)
Benvolguda...
Secretària General
Tècnic
Enginyera
- Quan no sabem si les persones de qui parlem són homes o dones utilitzem **formes genèriques**.

Personal
Personal administratiu
Personal formador
Equip
Equip docent
Equip tècnic
Equip facultatiu
Cos

Cos tècnic
Ciutadania
Societat
Humanitat
Professorat
Tothom
Tota la gent
Plantilla

Clientela
Agrupació
Persona
La persona interessada
La persona afiliada

La persona usuària
La part
La part contractant
La part demandant

Amb els noms de professió

En lloc de

Advocats
Empresaris
Enginyers tècnics

Proposem

Advocacia
Empresariat
Enginyeria tècnica

Amb noms d'organismes

En lloc de

Assessors
Consultor
Delegat
Director
Gerent

Proposem

La Assessoria
La Consultoria
La Delegació
La Direcció
La Gerència

Altres

En lloc de

Col.laboradors:
Redactors:
El/la sol.licitant
Nascut/nascuda a
Domiciliat/ada a

Proposem

Amb la col.laboració de
Redactat per
Cognoms i nom
Lloc de naixement
Domicili

• **El tractament de vós**

Aquest tractament personal no diferencia gènere per tan és molt útil

En lloc de

El/la convidem a la inauguració de...
La/el saludem cordialment

Proposem

Us convidem a la inauguració de
Us saludem cordialment

- **Formes dobles**

Aquesta opció és útil quan no hi ha formes genèriques o quan volem fer constar explícitament la referència a dones i homes dins del text. Aquesta forma és pot presentar de diferents maneres:

En lloc de treballador podem utilitzar:

<i>Treballadores i treballadors</i> <i>Treballadors i treballadores</i>
--

**També es convenient anar alternant l'ordre, ja que l'ordre pot implicar jerarquitziació.*

*També és pot utilitzar però **no es recomana** utilitzar la forma:*

El treballador (home o dona)

Els advocats homes o dones

- **Amb l'ús d'articles i preposicions**

Les formes següents són totes correctes

<i>Signatura de la directora o del director</i> <i>Signatura de la directora o el director</i> <i>Signatura de la directora o director</i>
--

<i>El gerent o la gerent</i> <i>El o la gerent</i>

- **Amb els adjectius**

Quan fem servir denominacions dobles, en masculí i femení i apareixen adjectius que hi han de concordar no és necessari que tinguin forma doble. Per facilitar la lectura recomanem fer servir una única forma i fer la concordar amb el substantiu més proper.

El treballador o la treballadora encarregada del registre...

Excepcionalment és pot utilitzar les dues formes de l'adjectiu per emfatitzar

Benvolguts amics i benvolgudes amigues,

Per les **cartes i circulars** per a persones indeterminades però dirigides a una sola persona proposem utilitzar les dues formes:

<i>Benvolgut col.laborador,</i> <i>Benvolguda col.laboradora,</i>
--

En comptes de:

Benvolgut col.laborador o col.laboradora

En els **termes compostos relatius a professions** també es recomana les dues formes de l'adjectiu excepte quan aquest és invariable. És més correcte utilitzar:

Enginyer agrònom o enginyera agrònoma

En compte de:

Enginyera o enginyer agrònom

- **Les formes abreujades**

Aquest procediment només és adequat per a textos breus i esquemàtics, com ara impresos, notes, llistes, taules o gràfiques.

La forma més adequada és utilitzar la barra

Catedràtic/a

En lloc de el guió o els parèntesis

Catedràtic(a)

Catedràtic-a

També es correcte les següents formes quan l'estalvi d'espai és mínim:

Soci/sòcies

Client/clientes

És poc recomanable no utilitzar en excés les formes abreujades.

El/la director/a assignat/ada a aquesta comissió

Recomanacions

- Implementar les pautes en el manual d'acollida, codi ètic o manual organitzatiu, per tal d'assegurar-nos de que qualsevol comunicat o document intern o extern s'elaborarà evitant l'ús sexista del llenguatge.
- Formar i donar eines al personal dels Departaments on es creen documents interns i externs com Dept. RRHH, de Màrqueting i de Comunicació.

Bibliografia

Per elaborar aquest document s'ha utilitzat la guia **Marcar les diferències: la representació de dones i homes a la llengua** de la Secretaria de Política Lingüística i l'Institut Català de les Dones.